

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Stand van zaken netcongestie	TELEFOONNUMMER	+31621124557
DATUM	22-11-2022	E-MAILADRES	vicky.sassen@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-279699493-38840	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Vicky Sassen	TEAM	PL1
NUMMER PS	PS2022MM117	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen
BIJLAGEN	1. Brief Tennet en Stedin 2. Persbericht IPO		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Op 17 november jl. heeft de nationale netbeheerder TenneT de resultaten gepresenteerd van het congestiemanagementonderzoek voor teruglevering van elektriciteit aan het net. Er is ruimte gevonden op het elektriciteitsnetwerk, maar niet voldoende om de wachtlijsten voor wind- en zonprojecten volledig op te lossen. Daarnaast heeft TenneT een aantal formele vooraankondigingen moeten doen richting haar toezichthouder ACM van netcongestie op afname. Een van die vooraankondigingen betrof onze provincie. Deze formele vooraankondiging houdt in dat het netwerk binnen onze provincie op dit moment vol is. Er kunnen alleen nieuwe grootverbruikers worden aangesloten als er ruimte wordt gevonden door 'flexibilisering'. TenneT kan op dit moment niet aangeven wanneer de zoektocht naar 'flexibilisering' tot resultaten zal leiden.

Inleiding:

Via deze statenbrief willen wij u informeren over de actuele stand van zaken met betrekking tot netcongestie zowel op teruglevering als op afname van elektriciteit.

Teruglevering

Via een memo op 12 oktober 2021 (2021MM134), een informatiesessie op 1 december 2021, twee statenbrieven op 15 februari 2022 (PS2022MM47 en PS 2022MM48) en een memo op 13 april 2022 (PS2022MM11) hebben wij uw Staten geïnformeerd over netcongestie in de provincie Utrecht voor het terugleveren van energie en de acties die wij hiervoor in gang gezet hebben. Deze vorm van netcongestie heeft betrekking op nieuwe zonprojecten en windturbines.

In de memo's en de informatiesessie is aangegeven dat TenneT een vooraankondiging voor netcongestie heeft moeten doen bij haar toezichthouder ACM. Dit betekende concreet:

- dat er een congestiemanagementonderzoek zou worden uitgevoerd;
- dat uit dit onderzoek moest blijken of er ruimte kon worden gevonden voor nieuwe aansluitingen;
- dat hangende dit onderzoek geen aanvragen voor nieuwe aansluitingen in behandeling zouden worden genomen door de netbeheerders. Alle aanvragen voor nieuwe aansluitingen kwamen op een wachtlijst.

Het congestiemanagementonderzoek is inmiddels afgerond. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat er voor de provincie Friesland, de Flevopolder, provincie Gelderland en provincie Utrecht 161 MW aan ruimte is gevonden en dat dit kan doorgroeien naar 370 MW in 2024. Van de 161 MW aan ruimte, ligt 104 MW in het zogenaamde FGU-gebied van TenneT. Dit is één integraal deelgebied van het netwerk van TenneT en beslaat de Flevopolder, provincie Gelderland en provincie Utrecht. In het totaal betrof de wachtlijst in het FGU-gebied 808 MW. De conclusie is dus dat er projecten van de wachtlijsten kunnen worden afgevoerd, maar dat de wachtlijsten niet volledig worden weggewerkt.

De ruimte is gevonden door zogenaamde 'flexibilisering' of 'spitsmijden'. Hierbij wordt aan reeds aangesloten bedrijven en instellingen gevraagd of zij hun energieverbruik en energieaanbod willen aanpassen. Bedrijven en instellingen worden financieel beloond als zij de piekperiode vermijden en uitwijken naar de daluren. Doordat zij ruimte in de piek creëren, ontstaat er ruimte voor andere, nieuwe grootverbruikaansluitingen.

De komende twee maanden gaat TenneT met bedrijven en instellingen, die mee willen doen aan flexibilisering, contractueel afspraken vastleggen. Daarna wordt ook bekend gemaakt waar exact op het netwerk ruimte ontstaat en welke projecten op de wachtlijsten alsnog doorgang kunnen vinden. De netbeheerders hebben aangegeven dat zij wettelijk verplicht zijn om hierbij het principe 'first come, first serve' toe te passen. Dit houdt in dat zij geen keuzevrijheid hebben om te bepalen welke projecten voorrang krijgen.

De provincie heeft een regierol rondom netwerk-infrastructuur. Dit is beschreven in de statenbrief 'Startnotitie energie-infrastructuur' (PS2022MM83) en bijbehorende startnotitie. Vanuit onze regierol zullen wij aan de netbeheerders vragen om inzicht te geven in de projecten op de wachtlijst. Waar mogelijk zullen wij ons ervoor inzetten dat deze nieuwe projecten het netwerk niet onnodig belasten in de piekperiode en dat zij meedoen aan 'flexibilisering'. In de Startnotitie energie-infrastructuur staat dit beschreven onder het kopje 'Nr.5: efficiency van het netwerk'. Onder dit kopje staat dat wij gaan inventariseren welke invloed overheden kunnen uitoefenen via vergunningen, subsidies en ruimtelijke procedures. De Startnotitie energie-infrastructuur is geagendeerd voor de commissie Milieu & Mobiliteit van 30 november aanstaande.

De ontwikkelingen in netcongestie voor teruglevering onderstrepen het belang om bij de uitwerking en concretisering van de plannen voor opwek in de RES'en de balans tussen zon en wind te verbeteren en daarmee het net efficiënter te gebruiken. Het statenvoorstel Tussenbalans Regionale Energie Strategieën provincie Utrecht (PS2022MM46) dat uw Staten op 21 september 2022 hebben aangenomen draagt hieraan bij.

Afname

TenneT heeft een vooraankondiging van netcongestie moeten doen bij de ACM. Dat betekent dat het net vol is en dat er geen nieuwe grootverbruikaansluitingen voor de afname van elektriciteit mogelijk zijn (of uitbreiding van bestaande aansluitingen). Dit heeft onder andere gevolgen voor bedrijven of instellingen met een grootverbruikaansluiting die willen elektrificeren of uitbreiden, voor nieuwe bedrijven of instellingen en voor voorzieningen in nieuwe woonwijken. Uit congestiemanagementonderzoek moet blijken of er flexibiliteit gevonden kan worden op het net. TenneT geeft letterlijk aan: *'Netbeheerder TenneT gaat in samenwerking met de regionale netbeheerders en diverse brancheorganisaties onderzoeken of het mogelijk is om het net te ontlasten op momenten dat de capaciteitsvraag te groot is en zo capaciteit te creëren. Hiervoor wordt een nationale marktconsultatie opgestart'*

Anders dan voorheen (zie bijvoorbeeld kopje teruglevering) worden aanvragen voor nieuwe en uitbreiding van bestaande aansluitingen hangende dit onderzoek niet stopgezet. Aanvragen kunnen worden ingediend en worden in behandeling genomen. Per aanvraag gaan de netbeheerders de situatie beoordelen. Voor een specifieke aanvraag houdt dit in dat:

- het initiatief kan worden aangesloten, indien het initiatief meedoet aan 'flexibilisering' of 'spitsmijden' (en dus de piek niet belast), of
- het initiatief onderaan een wachtlijst wordt geplaatst.

Het onderzoek naar flexibiliteit is ook geen eenmalige exercitie meer. TenneT start samen met de regionale netbeheerders en brancheorganisaties een permanente zoektocht naar flexibiliteit. Hoe succesvol deze permanente zoektocht is, zal in de praktijk moeten blijken. Deze nieuwe werkwijze, waarbij per aanvraag een

oordeel wordt geveld en permanent naar flexibiliteit wordt gezocht, heeft TenneT afgestemd met de minister van Economische Zaken en Klimaat en de toezichthouder ACM.

Tot slot

Flexibiliteit zal tot verlichting leiden van de netcongestieproblematiek, maar is onvoldoende om de hele problematiek weg te nemen. De netbeheerders geven aan dat daarvoor drastische uitbreiding van hun netwerken nodig is. Onder de noemer 'Taskforce versnellen projecten' werken we samen met de netbeheerders en gemeenten om waar mogelijk infrastructuurprojecten van de netbeheerders te bespoedigen. Een voorbeeld hiervan is het statenvoorstel (PS2022MM113) voor de ruimtelijke inpassing van hoogspanningsstation Kortrijk-Breukelen dat geagendeerd is voor de commissie Milieu & Mobiliteit van 30 november aanstaande. Ook hebben we een start gemaakt met het opzetten van een integrale programmering voor energie-infrastructuur (P-MIEK). Verder verwachten we in het voorjaar te kunnen starten met 4 tot 6 proeftuinen waarbij lokaal gebruik, opwek en opslag aan elkaar gekoppeld worden. Recent zijn in de Uitvoeringsverordening subsidies Energietransitie (USET) ook mogelijkheden gecreëerd om oplossingen voor netcongestie te ondersteunen. Meer over onze inzet op netcongestie kunt u lezen in de Startnotitie energie-infrastructuur. Als onderdeel van de uitvoering van wat in de startnotitie is benoemd als 'Team rood', willen we samen met Stedin, enkele gemeenten en met benutting van expertise vanuit de regio's een 'versnellingssteam flexibiliteit' starten om actief te zoeken naar slimme (korte termijn) oplossingen voor lokale knelpunten. In aanvulling op de aanpak in de startnotitie zullen we in beeld brengen wat de congestie op afname betekent voor andere ontwikkelingen, in het bijzonder voor wonen, economie, energietransitie en mobiliteit.

Vervolprocedure / voortgang:

Op 14 september 2022 hebben wij uw Staten in een informatiesessie geïnformeerd over de regierol voor de provincie rondom netwerkinfrastructuur en voortgang en ontwikkelingen rond de invulling daarvan. Op 4 oktober jl. hebben wij de Startnotitie energie-infrastructuur vastgesteld waarin we een verdere inkleuring geven van deze rol en de wijze waarop wij die momenteel oppakken. Op 30 november aanstaande, staat deze Startnotitie op de agenda van de commissievergadering Milieu & Mobiliteit. Indien gewenst kunt u deze statenbrief bij de vergadering betrekken.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen